

TORONTÁL

Ára: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljeva (Zápolya) u.1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára: 75 para
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

Magyarok! Január 3-ig minden 21 évet betöltött és hat hónap óta a Vajdaságban lakó polgártársunk jelentkezék a községi előljáróságánál és kéri a választói névjegyzékbe való felvételét. Személyes jelentkezés nem kötelező — egy választó többet is bejelenthet! A névjegyzéket bármely választó megtekintheti.

Az állami tisztviselők kongresszusa.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, dec. 28.

Splitből jelentik: Az állami tisztviselők szövetsége tegnap tartotta meg Splitben országos kongresszusát. A gyűlésen a tisztviselők anyagi helyzetének megjavítása érdekében nagy mértékben fejlődött, mely viharosnál-viharosabb jelenetekben bővelkedett. Egyes szónokok azt indítványozták, hogy lépjenek ki az állam szolgálatából, mások viszont azt javasolták, hogy alakítsanak külön pártot, küldjenek képviselőket a parlamentbe, mert csak így remélhetik ügyeik gyors megoldását. Hoszu vita után mégis meggyeztek abban, hogy felterjesztést küldenek a kormánynak, hogy milyen alapon érvelje a tisztviselők pótlékát. A szolgáltnál pedig kérni fogják, hogy törjék el a maximum-pótlék-megállapítást.

Törökország államháztartása rendben van.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Angóra, dec. 28.

A török pénzügyminiszter az 1923. évi költségvetés előterjesztésénél kijelentette, hogy háromszáz év óta ez az első háborúja Törökországnak, amelyhez Törökország nem vett igénybe külföldi kölcsönt. Törökország azon ritka államok közé tartozik, amelynek államháztartása teljes egyensúlyban van. Az elkövetkezendő háború költségei már most rendelkezésre állanak — mondotta a pénzügyminiszter. Majd jelentőségteljesen így folytatta:

Remélem, az összeget másképp fordíthatom.

Megjelent a kormány nyilatkozata.

A választások előkészületei.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, dec. 28.

A „Torontál” tegnapi számában megírtuk, hogy a kormány ki fog bővíteni a muzulmán-párt jelöltjével, egyúttal közöltük azokat a feltételeket is, amelyeknek teljesítésétől tette függővé a párt a kormányba való belépését. A muzulmánok és a kormány között folytatott tárgyalások tegnap az egész napon át csaknem megszakítás nélkül folytak, egyezsége azonban mindezek dacára sem jutottak, mert a megbeszélések során kiderült, hogy a követelések sokkal súlyosabb természetűek, mint eredetileg feltűntek, viszont az ellenszolgáltatás is értékesebb mint eleinte vélték. A muzulmánokkal való meggyezés esetén ugyanis nemcsak ezt a pártot nyerték meg, hanem a szlovén agrár-pártot is, mely ettől a határozattól teszi függővé pro vagy kontra állásfoglalását. Politika körében erősen bíznak a holnapi nap sikerében, sőt egyesek biztosra veszik, hogy holnapra kölcsönös engedmények árán létrejön a kompromisszum.

A sokat hánytorgatott kommunikat tegnap, csütörtökön adta ki a kormány. A kiáltványban hangsúlyozta, hogy a parlamenti viszonyok megváltozásával csak nehézségek

árán fogják meghozni tudni a legfontosabb törvényeket, de ettől a programjuktól aztán nem térnek el. A kormányváltás elkerülhetetlen volt. A nézeteltérések annyira elmélyültek, hogy lehetetlenné tették a további békés együttműködést. Az új kormány — folytatja a kommuniké — szabad minden eddigi kompromisszumtól, meghatározott irányban, program szerint dolgozik s a megszábot utról nem is fog letérni. Szabad választást ír ki, hogy a nép maga döntse el, melyik párt iránt viseltetik nagyobb bizalommal. Adigra is míg ez nyilvánvalóvá nem válik, megjavítja az állam vezetését és biztosítja az állami gépezet zavartalan továbbműködését. A legnagyobb gondot a pénzügyi helyzet szanálására fogja fordítani. A kormány ezenkívül módot keres arra, hogy a tisztviselők és rokkantak helyzetét a törvény meghozatala előtt megjavítsa. Biztosítja a polgárság szabadságát, a legteljesebb mértékig tiszteletben tartja politikai nézetét s ennek kinyilvánításánál megvédi az esetleges erőszakoskodásoktól.

A kormány nyilatkozatát a beogradi lapok terjedelmesen leközlik és élénk kommentárokkal látják el.

Beogradban érdeklődéssel várják az ellenzéki vezérek hozzászólását.

A választások előkészítése körüli munkálatokat ma kezdi meg az állami bizottság. A bizottság első teendője a szavazóhelyiségek számának megállapítása és a választásoknál felügyelő elnökök és tagok kinevezése.

A német jóvátétel.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, dec. 28.

Francia politikai körökben nagy érdeklődéssel foglalkoznak a párisi konferencia elé terjesztendő javaslatokkal. A fősúlypont az olasz javaslatokra nehezedik, amelyek ellen a franciák már a konferencia előtt állást akarnak foglalni. Beavatott körök véleménye szerint a konferencián Mussolini személyesen fog megjelenni.

Az angol megoldási tervek Párisba érkeztek. Az angol tervek mérsékeltbbek, mint az olaszok követelése.

A párisi L'Intransigent szerint a párisi konferencia napját még nem tüzték ki, miután a szövetségesek nagy események bekövetkezését várják. Az események az amerikai megbízottak nyilatkozata a jóvátétel kérdésében és Cuno német kancellár újabb jegyzéke.

Bonar Law és az angol belügyminiszter újév napján érkezik Párisba. Hogyha a lausannei konferencia kedvező helyzetet teremt, úgy Curzon külügyminiszter is Párisba megy.

A „Neue Freie Presse” értesülése szerint Mussolini nem vesz részt a párisi konferencián és ezt az elhatározását már közölte is a szövetségesekkel.

TÖZSDE

December 28.

Beograd. (Zárlat.) London 432-431, Páris 673-671, Newyork 93-92, Genf 1768-1764, Szaloniki 114, Milánó 473-470, Prága 291-289, Berlin 22120, Wien 013, Bukarest 5450-5400, Szófia 65-64, Budapest 405-395.

Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 00675, Hollandia 209-75, Newyork 527-75, London 2449, Páris 3785, Milano 266-75, Prága 164750, Budapest 0226250, Zagreb 145, Bukarest 310, Varsó 003, Wien 00075, bélyegzett 00076.

Budapest. Valuták: Márka 36-44, Lira 118-123, Frank 169-175.

A városi közgyűlés tárgysorozata.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, dec. 28.

A városi képviselőtestület december 29-én délután két órakor a vármegyeház dísztermében tartja meg a már több ízben elhalasztott december havi közgyűlését.

A közgyűlés tárgysorozatán a következő fontosabb tárgyak szerepelnek. A városi alkalmazottak nyugdíjszabályzata. A városi villammű szabályzata. A Cukorgyár, a Hazai- és Hungária-malom közleghi pótdadójegy. A kereskedelmi iskola ingyenes villamosáramszolgáltatás iránti kérelme. A városház épületben lévő üzlethelyiségek bérlemelése. A gradnolica-csontika városrészhez tartozó legelőbirtok jogának elismerése a negyedközség javára. Az oppova-budzsák negyedközséghez tartozó legelő visszaadása.

Csak államnyelven lehet adót fizetni.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, dec. 29.

A napokban a beeskereki pénzügyigazgatóság rendeletet kapott, amelyben szigorúan előírják, hogy az igazgatóság hivatalos helyiségeiben a felekkel csakis államnyelven érintkezhetnek. A tisztviselők közül azok sem beszélhetnek más nyelven, akik az illető anyanyelvét jól értik s így akadálytalanul érintkezhetnek az ügyfelekkel.

A rendelet — talán mondanunk sem kell — nap-nap után nagy konsternációt kelt. A felek közül azok, akik csak törve beszélnek a nyelvet, érthetetlen mondatokban mutatják a jóakaratot, megértetni azonban sehogysen tudják magukat. Azok pedig, akik egyáltalában semmit sem tudnak az államnyelvből, hiába kísérik meg a más nyelven való beszélgetést. Dacára annak, hogy a tisztviselő jól érti az illető szavait s két hét előtt még akadálytalanul, közvetlenül érintkezett vele, kénytelen elutasítani azzal, hogy tessék szerbül beszélni. Ha nem tud, igen, ha nem tud — hozzon tolmácsot. A legkisebb információs ügyért, a legesekélyebb kérdésért tolmács után kell futkosni — a hivatali formalitás kedvéért.

Eszerint tehát ma már adót is csak államnyelven lehet fizetni. Holott azelőtt a régi rezsimben mindenkor meghallgatták más nyelven is a felet, ha az illető tisztviselő megértette.

Orosz Egyesült Államok alakul a szovjet.

— A „Torontál” tudósítójának távirata.

Moszkva, dec. 28.

Az orosz egyesült államok a Havas-ügynökség értesülése szerint rövid időn belül megalakulnak. A szovjet elhatározta, hogy külön értekezletre hívja össze Ukrajna, Georgia és a többi kisebb föderációs köztársaságok képviselőit, amelyen véglegesen kimondják az egyesülést.

Ujabb fordulat a nemszlávok választójoga ügyében.

A felsőbb hatóság szóbeli rendelete.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, dec. 29.

A „Torontál” tegnapi számában részletesen foglalkoztunk a nemszlávok választójogának kérdésével. Megírtuk, hogy a város hirdetését készülő kiadni, amelyben figyelemzteti a szláv nemzetiségű, választói joggal bíró polgárokat, hogy tekintsek meg a városházán közszemlére kitett névjegyzékeket s abban az esetben, ha nevük tévedésből kimaradt volna, követeljék utólagosan felvételüket. A felhívás csupán a szlávokra vonatkozik, nem említi meg azonban a nemszlávokat, amit pedig kétségen kívül a leghatározottabban előir Alexievity belügyminiszteri inspektornak rendelete, melyben az alkotmány rendelkezéseinek betartására inti a hatóságokat.

Tegnap váratlanul új fordulat állott be ebben az ügyben, mely némi reményt ébreszt arra vonatkozólag, hogy talán mégis megdölgő a felsőbb helyen az alkotmány kijátszását, a tömeges jogfosztást. Pílanatnyilag még nem állapítható meg, hogy a fordulat jelent-e valamit, de mint érdekességet, feltétlenül érdemesnek találtuk a leközlésre.

A város tegnap délelőtt felsőbb hatóságoktól szóbelileg rendeletet kapott, hogy negyvennyolc órában belül közölje, mennyi választójoggal bíró egyén lakik Beeskereken s közülük mennyi a szláv.

A rendelkezés legutolsó kitétele azt mutatja, hogy a nemszlávokat is értették a „választójoggal bíró egyének” gyűjtő fogalma alatt. A jelentést ilyen értelemben teszi meg a város is, tehát megemlíti az összes 21 éves SHS állampolgárokat, akik itt bírnak illetőséggel és hat hónap óta helyben laknak. A statisztikába eszerint bekerülnek a magyarok, németek, románok, szlovákok, szerbek egyaránt s külön nevezik még meg a szláv nemzetiségű szavazók számát. A város tehát ebben a felterjesztésében is bevallja, hogy a „választójoggal bíró egyének” alatt nemcsak szlávokat ért, érthetetlen, hogy ezt felsőbb helyen nem akarják belátni s annak megfelelően eljárni.

Reméljük, hogy ezuttal ezt fogják tenni. Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy a nemszlávok utólagos felvétele adminisztrációs szempontból nem ütközne akadályokba. Úgy a városban mint a községekben előkészületeket tettek s így a rendelet megjelenése, mely határozott formában adná meg a felvételi utasítást, nem érné készületlenül a helyi hatóságokat. A nemszlávok bejegyzését a választási listákba még a január hó folyamán befejezhetnék.

Vakok intézete létesül Beeskereken.

A jegyzői tanfolyam épületében helyezik el.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, dec. 29.

Erdekes terv foglalkoztatja most a felsőbb közoktatásügyi hatóságokat, melynek megvalósulása esetén fontos pedagógiai intézménnyel gazdagodna Beeskerek. Az eszme a legteljesebb megértésre és méltánylásra talált s így előreláthatólag nem fognak komolyabb akadályok hátrálni a terv kivitele elé. Jelenleg még csak a konturjai vannak meg a nagyszabású intézménynek, de rövidesen már intenzívebben látnak neki a munkának s ha az előkészületekkel elkészülnek, előterjesztik költségvetésüket, mely bizonyára nem fog ellenvetésre találni az illetékes hatóságnál.

A mozgalom célja az, hogy a Vajdaság vakok nevelőintézetét kapjon. A Vajdaságban, de az ország más területén is, igen sok azoknak a száma, akik vagy vakon születtek, vagy később vesztették el szemük világát s ezek részére nincsen egyetlen-egy intézet sem, ahol az írás-olvasáson kívül, valamelyik más praktikus iparágra oktathatják a növendékeket. A régi regime alatt a vakokat a szegedi otthonban helyezték el, mely tavalyig a megszállott területen volt, a végleges határmegállapítással azonban visszaesett Magyarország területére. A szegedi intézet elvesztésével tehát most már haladéktalanul meg kell szervezni ezt a fontos intézményt.

A felállítandó vakok intézete a lehető legmodernebb felszereléssel létesülne. A higiénia követelményeinek szigorú betartása mellett, a gyógypedagógiai szempontok pontos követésével rendeznek be a tantermeket, a műhelyeket s a világtalanok lakosztályait. A tanításnál a legmodernebb tankönyvek és utmutatások alapján járnának el s súlyt helyeznének arra, hogy a növendékek minél inkább pótolhassák vagy legalább is ne érezzék oly nagyon látószervük hiányát.

Persze ezek csak részletkérdések, melyeknek precizizozása későbbi feladat. Ugyisint később vár megoldásra a tandíj kérdése is. Előreláthatólag szegénysorsuk részére díjtalan lesz az iskolalátogatás és bennlakás, a tehetősebbek pedig némi kárpótlást fognak fizetni.

Nagy gondot okoz a helyiség problémájának mikénti megoldása. Az eddigi tervek amellől szólnak, hogy a Béga-parton lévő félig befejezetlenül álló s a megye tulajdonát képező épületet használnák fel erre a célra. Ez a megoldás viszont kétséges, mert ide bábaképző intézetet kíván elhelyezni az egészségügyi minisztérium.

Nem kis feladatot képez a tanári kar összeállítása is, mert a vakok intézeténél nagy fontossággal bírnak a képzett erők. A Bácskai területén tudtunkkal két intézeti tanár lakik. Még pedig Fehérvári N., aki jelenleg Debeljaesán működik mint tanító és Kovács Pál torontáltordai tanító. Mindketten kitűnő praxissal rendelkeznek s így megfelelnek az ilyen felelősségteljes, fontos állás betöltésére.

HIREK

Rózsa S. Lajos operaénekes meghalt. A „Pesti Hírlap” Newyorkból kapott távirata szerint Rózsa S. Lajos operaénekes amerikai körútján Detroit-ban meghalt. Rózsa családja még nem kapott hírt a művész haláláról. A családtagok egyébként megerősítik, hogy Rózsa már hosszab bidó óta súlyos veséjében szenved.

Pasity és Jovánovity a királynál. Beogradból jelenti tudósítónk: Pasity Nikola miniszterelnök és Jovánovity Ljuba közoktatásügyi miniszter kihallgatáson jelent meg a királynál, akit informáltak a politikai helyzetről.

Mihajlovity János kiállítása. Mihajlovity János kiváló beograd festőművész kiállítása iránt vámtalanul nagy érdeklődés nyilvánul meg. Igen sok képe elkelt, ami legjobb bizonyítéka annak, hogy a közönség megérti és méltányolja nagy művészetét. Ha valaki, úgy Mihajlovity tényleg megérdemli a támogatást és elégedetlenül való távozása nem a művészetét ócsárolná, hanem a beeskereki közönség részére volna a legrosszabb bizonyítvány. A kiállítás még csak néhány napig van nyitva a Vojvodina-kávéház külön termében.

Dr. Hribár — Ljubljana főispánja. Beogradból jelenti tudósítónk: Dr. Hribár Ivan szlovéniai tartománybiztos Beogradba érkezett. Hírlik, hogy dr. Hribár lesz az új ljubljana főispán.

Az első orvosnő Panesevón. Panesevóról jelenti, hogy dr. Sterné-Hoffmann, Stern Leó törvényszéki bíró neje Panesevón megkezdte orvosi működését. Dr. Sterné az első nőorvos Panesevón s mint a wieni Allgemeines Krankenhaus kiérdemesült segédorvosa és mint a wieni dr. Goldstern-féle bel- és ideggyógyászati szanatóriumnak több éven át vezető főorvosa alapos gyakorlatra tett szert a bel- és ideggyógyászat terén.

Másfélkilométeres alagút az Avala-hegy alatt. Beogradból jelenti tudósítónk: Tegnap adták át ünnepélyes keretek között a közforgalomnak az Avala-hegy alatt húzódó 1520 méter hosszú alagutat, amely a Beograd és Pozserovac közötti közlekedésre lesz nagy hatással. Az ünnepségen részt vett dr. Jankovity Velizár közlekedésügyi és Uzunovity építésügyi miniszter is.

Agyonlőtték a csendörök. Novi Sadról jelenti: Goszponzskiban a csendőrség le akarta tartóztatni Grszity Gyóka nevű ottani földmivest, akire terhelően vallott két novisadi rablógyilkos. Grszity vesztét látva, futásnak eredt. Mivel többszöri figyelmeztetésre sem állott meg, a csendőrség utána tüzelt. Az egyik golyó a szívében hatolt keresztül s azonnal halálát okozta.

Az SHS-olasz határ megállapítása. A hadügyminiszter Ility tábornokot, az első hadsereg parancsnokát a szerb-olasz határrendező bizottság szerb delegátusainak vezetőjévé nevezte ki. Ility tábornok rövidesen megkezdte a dalmáciai harmadik zóna átvételét és egyúttal megkezdte a tárgyalásokat a végleges határ megállapítására.

A Kaszinó-társulat Szilveszter-estje iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg a közönség körében. S méltán, mert a bál egyike lesz a legsikerültebb szilveszteri mulatságoknak. Az estélyt mesés műsorú kabaré nyitja meg.

A kikindai árvák karácsonya. A mai önző fásult társadalomban az emberszeretet és jótékonyosság mindinkább ritkáló jelenségekké válnak. De az emberszeretet néha-néha, különösen karácsonyi időben felcsillan. A velikakikindai keresk. és ipari kaszinó-társulat tagjai is bebizonyították, hogy vannak még, akik a jótett gyakorlásában találják örömeiket. Nevezett kaszinó e hó 23-ik napján 20 szegény, nagyobb részt árva gyermeknek örömteljes karácsonyt szerzett, amidőn részint meleg lábbelivel, részint ruhával látta el őket. Nesity Brankó igazgató-tanító hálátelt szavakkal mondott köszönetet nemes tettükért.

A kedélyes fascisták. A zagrebi „Obzor” értesülése szerint a fascisták Rómában behatoltak Contiu köztársasági-párti képviselő lakásába és arra kényszerítették a képviselőt, hogy egy üveg ricinust igyék ki.

Herczeg Ferenc képes irodalmi hetilapjának, az Uj Idők-nek karácsonyi és újévi száma különösen gazdag tartalommal és diszes kiállításban jelenik meg. A karácsonyi szám tartalmazza Herczeg Ferenc vidám jelenetét, Pásztor József és Csermely Gyula szép elbeszéléseit, Surányi Miklós és Lyka Károly cikkeit, Szomaházy István elmés és mulatságos egyfelvonásosát, Emőd Tamás gyönyörű karácsonyi versét, ezenkívül Petőfi legnevezetesebb képmásait és a lap állandó és kedvelt rovatait, a szerkesztői üzeneteket és a szépségápolást. Az újévi szám egész terjedelmében közli Herczeg Ferenc ünnepi színjátékát, amelyet a Petőfi-centennárium alkalmából írt s amelyhez Rixday Gyula két művészi illusztrációt rajzolt, továbbá Surányi Miklós és Rudolf Stratz érdekes és új regényeinek első folytatását, valamint Bartóky József pompás szatiráját és Kosáryné Réz Lola szép versét. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 45 dinár. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

A Velikibeeskereki Vasutas Zeneegyesület 1922 december 31-én, vasárnap este 8 órai kezdettel a Geyer-féle vendéglő összes helyiségeiben kabaréval egybekötött nagyszabású Szilveszter-estélyt rendez, melyre ezután hívja meg az egyesület barátait. Beléptidij személyenként 5 dinár. Külön meghívókat nem bocsájti ki a vezetőség.

A „Slavija” Szilveszter-estélye. A helybeli „Slavija” Sport-klub 1922. évi december 31-én a „Bristol”-szálloda összes termeiben zártkörű Szilveszter-estélyt rendez. Kezdeté este pont 8 órakor.

Öngyilkossági kísérlet. Radovacska Milán 27 éves itebeli illetőségű borbélysegéd tegnap Beogradban öngyilkossági szándékból borotvával felvágta ereit. Behozták a beeskereki közpórházba.

Szilveszter-estély Novi Itebejen. A Noviitebeji Közművelődési Bizottság 1922 december hó 31-én a Korsós-féle vendéglő nagytermében műkedvelői előadást rendez a velikibeeskereki tanítói konviktus javára

Az olaszok döntést akarnak a jóvátételben.

Róma, dec. 28.

Az olasz lapok izgatott hangon tárgyalják a franciák magatartását, amelyet a jóvátétel kérdésében tanusítanak. A lapok véleménye szerint kétségtelen, hogy Mussolini és Poincaré között a párisi konferencián éles harc lesz, mert a kompromisszum megkötése és az ellentétek áthidalása kilátástalan. Franciaország azért késlelteti a jóvátétel rendezését, miután háborús veszteségeire és jóvátételi igényeire, — a német veszedelemre hivatkozva — hegemoniát biztosít magának Európában. Ezzel szemben Olaszország Amerikának, Angliának és Franciaországnak adósa lévén, sietteti a

megoldást. Másrészt Olaszország tudja, hogy Németország jelenleg képtelen a tulhajtott jóvátételi követeleket kifizetni, ezért azok mérséklését követeli, hogy valamit is kapjon. A franciák az amerikai terveket is megbiúsítják, mert attól félnek, hogy a jóvátétel revíziója az egész versaillesi szerződés felülvizsgálását vonná maga után. Mussolini nem eged teret a francia követeléseknek és a kérdést a francia konferencián végleg akarja szabályozni. Ez a munka Amerika és Anglia részéről nem fog ellentállásra találni; ami végre megdönti a franciák ellenkezését.

a következő műsorral: 1. Vera. Színmű 1 felvonásban, írta Lengyel M. 2. Népdalok. 3. Petőfi S. születésének száz éves évfordulója. Felolvasás. 4. Bicigli. Humoros jelenet 1 felvonásban, írta: Gábor Andor. 5. Éjfélok: Kabaré. — Kezdeté este 7 órakor. Az előadást táncmulatság követi.

Virág-est. Az Izraelita Nőegylet 1923 január hó 20-án a Kaszinó összes helyiségeiben virágestélyt rendez, mely iránt már most nagy érdeklődés nyilvánul meg. A bál a szezon legszebb estélyének ígérkezik.

* Az utolsó tánckurzus kedden, január hó 2-án veszi kezdetét az Ellmer-féle vendéglő tánctermében. Kérem a t. ifjúságot, hogy kellő időben sziveskedjenek beiratkozni. Tisztelettel Dragutin Buxtor okl. táncitanító.

Elfogott vagondézsmálók. A vasuti komeszariátus letartóztatta Tajti János 20 éves muzsljai illetőségű munkást, aki a nyitott vagonokból három zsák búzát lopott el. Ugyancsak letartóztatták Malcanek János, Zalenko Mihály és Valjano Rada vasuti munkásokat falopás miatt.

A kereskedővilág figyelmébe ajánljuk, hogy a beeskereki és novisadi piacok között fennálló élelénk árforgalmi összeköttetésre való tekintettel a Nagybeeskereki Takarékpénztárral (Szerb korona-szálló épületében) oly megállapodást létesítettünk, hogy a Novi Sadon teljesítendő fizetések ellenértéke, ezen intézetnél kerül befizetésre. Ezzel szemben mi a kifizetést a vonatkozó értesítés vétele után azonnal — sürgős esetekben a befizetés napján is — költség- és jutalékmentesen teljesítjük. Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár R.-T. Novi Sad.

* A Bröder és Fenyő szállító cég, gondoskodik úgy mint eddig, behozatali és devizaengedélyeknek az ügyfelei részére való beszerzésére a Narodna Bankánál, Novisad és minden érdeklődőnek kérésére szívesen beküldi a most megjelent és az árak külföldről való behozatalára vonatkozó rendeleteket.

* A tatalásokat és csekk kifizetéseket — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16 — Vezérigazgató 52.

* Sylvester-estét rendez a velikibeeskereki Lloyd-társulat műsorral a „Korona”-szálloda nagytermében, melyre a t. tagok és az általuk bevezetett vendégek ez uton is meghívhatnak. A műsor kezdete este 9 órakor.

* Korcsolyákat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

A róm. kath. hitközség emeli az adóját.

Régi deficitek — nagy kiadások.

— A „Torontai” tudósítójától. —

Beeskerek, dec. 29.

A helybeli róm. kath. hitközség legutóbbi közgyűlésén letárgyalta az 1923. évi költségvetést, melyben 76.000 dinár évi szükségletet állapított meg. Ez az összeg csak az a szükségleti általány, amelyet a hitközség a mai idő szerint, tényleg igényel. Pusztán erre a hetven ezer dinárra pedig távolról sem szorítkozhat, ha tekintetbe vesszük a közeljövőben feltétlenül felmerülő kiadásokat, mint amilyen a hitkötő javadalmazása, a hitközségi épület fenntartása, a járandóságok felemelése és a többi, hasonlóképpen elkerülhetetlen kiadás, melyeknek fedezéséről már a jelen költségvetés megállapításánál gondoskodniuk kell. Az 1922. évi költségvetési előirányzatban a kiadások fedezésére, hitközségi adó címen 166.240 koronát vettek fel, vagyis 41.560 dinárt, ebből azonban csak nyolcvan százalékot hajthattak be, vagyis 37.197 dinárt, az 1921. évi adóból pedig pláne csak 43 %-ot. Mindezekből tehát nyilvánvaló, hogy ezidő szerint máris nagy deficittel dolgoznak.

A hitközség volt vezetősége átérve a pénzügyi helyzet nyomasztó voltát, az adóhátralékoknak önkezelésben való behajtása útján próbálkozott fedezetet teremteni. Ily módon sikerült is a fennálló 43.000 dináros adóhátralékból kilencezerháromszázhatvanöt dinárt behajtani, amelyből a kiadások levonása után maradt a hitközségnek hétezerhatszázhatvanöt dinár jövedelme.

A hitközségi pénztár, hogy fizetőképességét leplezze és folyó szükségleteit mégis valamiképpen kielégítse, kénytelen volt a templompénztár pénzét felhasználni. Ilyen körülmények

között a hitközség az 1921. és 1922. évben nyolcvanezer koronát vett igénybe, illetőleg vett kölcsönképpen, a templompénztár vagyonából. Tehát elköltött olyan pénzeket, amelyeket a hívők perselyekben vagy más helyeken kizárólag templomi célokra áldoztak. A helytelen gazdálkodás természetes folyamánya volt, hogy a kath. templom a szó szoros értelmében elszegényedett. Sok felszerelés hiányzik, az elhasznált tárgyak pedig utánpótlásra szorultak.

A megváltozott viszonyoknál fogva a róm. kath. templom patronátusságának működésében stagnáció állott be. Már négy éve, hogy az erről az oldalról biztosított volt anyagi támogatást nélkülözni kénytelenek. A hitközség 1918. év óta gondoskodni tartozik a rendes szükségleten kívül a plébános és káplánok eltartásáról, tűzifaszegetlyt biztosított a plébánosnak és karagnak, mely tételek lényegesen felszoktatták a költségvetésben felvett szükségleti összeget. Pedig hol marad még a templom, mely kívülről, belülről egyaránt sürgős javításra szorul.

Az ismertetett körülményekre való tekintettel, nemkülönben arra is, hogy a hitközségnek egyedüli jövedelmi forrása az adó, azt javasolta az elnökség, hogy erre a célra évi háromszázezer dinárt vegyenek be a költségvetésbe és pedig azért olyan magas összeget, mert az eddigi tapasztalatok szerint az előirányzott adónak csak ötven-hatvan százaléka folyik be. A 150–180.000 dináros előirányzatból levonva a 76.000 dinár szükségletet, a fennmaradó összeg volna a tartalékalap, amelyből a járandóságok, a templom és a hitközségi épület javítása, a hitkötő javadalmazása, a fizetéselemelések volnának fedezendők.

Az ügy sürgősségére való tekintettel — az 1923. évre szóló adóelőírást még ez év végéig be kell adni a városi adóhivatalba — az elnökség felhívta az adóügyi bizottságot, hogy az adókievetési munkálatokat azonnal kezdje meg és a legrövidebb időn belül fejezze be.

Az adóügyi bizottság a napokban készült el megbízatásával s így csak a behajtás munkája van még hátra.

Egységesítik az üzletek záróját.

Meghívták értekezletre a bánási kamarát

— A „Torontai” tudósítójától. —

Beeskerek, dec. 29.

Az üzletzárások kérdésének végleges elintézése még mindig elintézetlen probléma. Különösen a vásárnapi zárások körül vannak különféle bajok, melyeknek orvoslását nem egyszer kérték a kereskedők egyesületeik és kereskedelmi hatóságaik útján.

Ezeket az állandó kellemetlenségeket kívánja megszüntetni a szociálpolitikai miniszter. Az egész országra érvényes rendelettel akarja egységesíteni az üzletzárások és nyitvatartások ügyét s hogy utasításával ne okozzon a kereskedővilágnak esetleges anyagi veszteséget, előzőleg megkívánja hallgatni a kereskedelmi fórumok kiküldöttjeit. Evégből meghívókat küldött

szét az ország területén működő kereskedelmi- és iparkamaráknak, amelyben értesíti azokat, hogy a záróra kérdésében 1923 január 25-én értekezletet tart a szociálpolitikai minisztérium épületében, amelyen szívesen látja a kamarák megbízottait és meghallgatja javaslatukat.

A Bársági Kereskedelmi- és Iparkamara, mely tegnap kapta meg meghívóját, értesülésünk szerint szintén képviselteti magát a fontos ügyben tartandó értekezleten.

Megváltoztatta a város a zárórán tuli engedélyek árát.

Napi átalányösszeget fizetnek a kávéosok.

— A „Toronto” tudósítójától. —

Beeskerek, dec. 29.

A múlt hónapban a városi tanács felemelte a kávéházak és vendéglők éjjeli nyitvatartásának engedélyét. A licenz ára azelőtt tíz dinár volt, a tanács azonban jelentékelesen felemelte az eddigi díjszabást s a jövőre nézve kétszázötven dinárt állapított meg. A tanácsulatság rendezői abban az esetben, ha az estély éjjeli egy órán, tehát a zárórán túl tart, száz dinárt tartoznak befizetni a városi adóhivatalba.

A városi tanács tegnap délelőtt tartott ülésén megváltoztatta ezt a régebbi határozatát. A kávéházakat és vendéglőket kategóriákba osztotta be s az szerint állapította meg a fizetendő díjakat. A helyiségeket három csoportba sorozták, amelyek pauszálban napi tizenötöt-ötven dinárt fizetnek. A befizetést mindenkor előre, havonként eszközlik a tulajdonosok.

A mulaságok rendezői által fizetendő összeget nem változtatta meg a városi tanács s így a régebben megállapított szabályzat továbbra is érvényben marad.

Szenzációs leleplezések a háború kitérésének boszorkánykonyhájáról.

Szuhomlinov naplója a mozgósításról, hadüzenetről és a háborúról.

A horgászó hadügyminiszter.

Szuhomlinov orosz tábornokot, aki a háború kitérésékor hadügyminiszter volt, mint ismeretes, még 1917-ben árulás és bűnös mulasztás miatt a haditörvényszék örökös fogására ítélte. Ez az orosz tábornok kétségtelenül a legtitokzatosabb szereplője a világháborúnak és magatartása indító okaira mind-edeig nem sikerült rávilágítani. Egy francia lap angol forrás nyomán most közli Szuhomlinov naplóját. A napló csak megerősíti német tábornokoknak azt az állítását, hogy Szuhomlinov sietette a háború kitérését, mert nem engedelmességet a cárnak, aki az orosz mozgósítás félbeszakítására adott parancs. 1914 július 29-ről keltezte ezt olvasuk:

— Éjjelkor a cár telefonált nekem és megparancsolta, hogy szakítsam félbe a mozgósítást. A cár azt állította, hogy a német eszárától biztató hangú táviratot kapott. Öfel-sége figyelmét felhívtam arra a tényre, hogy a mozgósítás félbeszakítása leszerelést jelent. Kértem öfel-ségét, közölje véleményét a vezérkar főnökével, Januskevics ve-

zérkari főnökkel, aki különben saját állítása szerint telefonösszeköttetésben állott. Fél órával később ismét szólt a telefon.

Januskevics utasítást kért tőlem a mozgósítás tárgyában. Mivel nem kaptam újabb értesülést, azt válaszoltam, hogy ne határozzon semmit másnap, július 30-án reggelig.

— A mozgósítást nem szakítják félbe. Berlini követünk távirata, amelyet egy órákor délután kaptunk meg, jelezte, hogy Németország folytatja az általános mozgósítást. Mi ezért elhatároztuk, hogy hasonlóképpen eselekszünk.

A német ultimátumot, amelyet július 31-én becsajítottak ki, Szuhomlinov örömmujongással fogadja. Istennek hála! Olvassuk naplójában és ugyanezen itt találjuk augusztus 7-ről keltezte, hogy a cár kihallgatáson fogadta és a kihallgatás során sikerült a cárt meggyőznie, hogy a német eszár becsapta.

Ettől a naptól kezdve naplójában állandóan támadja Miklós nagyherceget, Polivanov tábornokot és Gueskovot. A háború csak utolsó sorban érdekli ezt a különös minisztert. Győzelmekről és vereségekről egyaránt közömbösen ír. Egyéniségére igen jellemzők naplójának következő adatai:

— Augusztus 26. A franciák részére megismétlődött Borodino. Szeptember 4. A nyomorult franciákat megverték. A németek Páris előtt állanak.

A marnei csata teljesen hidegen hagyja a tábornokot. Még csak nem is említi naplójában. Az oroszok dunajeci vereségének napján ezt olvashatjuk Szuhomlinov iratában: — Telt ház és lelkes nézők. Meleg van. Hadseregünket megverték.

Ugyanakkor gyűlöletes hangon ír Rennerkapf orosz tábornokról.

— Minden jel arra mutat — olvassuk naplójában — hogy a németek bekerítési kísérlete, amelyet nagy hangon hirdettek, nem sikerült. A csendőrségtől nyert értesülések szerint Rennenkampf és Scheidemann megengedték Hindenburgnak és néhány más németnek, hogy soraink közé férközzenek.

Szuhomlinov azt akarja ugyanis leszögezni, hogy Rennenkampf a németek ügyét szolgálta. Szuhomlinov azonban nem folytathatta örökké kétszínű játékát és naplójából kitűnik, hogy előre érezte vesztét. 1915 július 15-én ezt írja:

— Nikolajevics Miklós bennem találta a bűnbakot. Visszahívtak. Azt mondják, hogy Polivanov tesz utódom és természetesen Gueskov marad a kulisszák között. Két „barátom”! Ó szegény Oroszország!

Néhány nap múlva a volt hadügyminiszter eltűnt a fővárosból és a vidéken horgászásnak szentelte idejét. Naplójában ez időtől kezdve alig céloz a háborúra, ellenben részletesen leírja, hogy milyen halakat horgászott. A szövetséges hadseregek vereségét ironikus hangon leszögezi:

— Julius 6. Kevés hír a háborúról. Ugy látszik, hogy Varsót és Rigát az ellenség sorsára bizzák. Szép nap.

— Julius 7. Varsót és Ivangorodot kiürítik. Két óra hosszat horgásztam (fél háromtól kezdve) és hét font halat fogtam.

1915 szeptemberében már gyantába fogták és a rendőrség kihallgatta. Szuhomlinov jól tudta, hogy már szemmel tartják.

Eikobozták a török dinasztia vagyonát.

A „Toronto” tudósítójának távirata

Konstantinápoly, dec. 28.

Az angorai kormány rendelete folytán a trónfosztott dinasztia egész vagyonát államosították és minden birtokát az állam tulajdonának nyilvánították.

Sport

Magyar footballesapattal külföldi diadalutja. A budapesti MTK-val majdnem egyidőben indult külföldi túrára az UTE és a Törekvés. — A Törekvés Novában játszott egy kombinált csapat ellen, melyet Novi és Alessandria legerősebb játékosai állítottak össze. Az olaszok durva játéka miatt a Törekvés abba akarta hagyni a játékot. Az első félidő 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. A második félidőben a Törekvés fölénybe került s 3:1 arányban a maga javára döntötte el a mérkőzést. A goalokat Hirzer és Urik lötték. — Második mérkőzését a Károly Jenő által trainirozott torinói Juventus ellen játszotta, melyet 4:3 arányban sikerült megvernie. Az olasz csapat nagyon erős ellenfélnek bizonyult. A bajnokság élén álló UTE olasz túráján első mérkőzését Rómában játszotta le Róma város válogatott csapatát ellen, melyet 2:1 arányú félidő után 4:1-re megrakott. A goalokat Schiller és Priboj lötték.

Hirdetmény.

A róm. kath. hitközség tagjai értesítettnek, hogy az adóbizottság az 1923. évre szóló adókövetési munkálatokat befejezte. Az adóösszeírások a hitközségi irodában betekintethetők. Esetleges felszólamlások 15 napon belül a hitközség elnökségéhez benyújtandók.

Veliki Beeskerek, 1922 dec. 28.
Elnökség.

Egy jóforgalmu 2280

fűszer-és vegyeskereskedés azonnal eladó.

Cim a Torontál kiadóhivatalában.

Eladó ház

5 szobával, 3 konyhával, üzlettel, nagy udvar- és kerttel. Vevő beköltözhetik.

Etvesova (Magyar) utca 16/18.
Bővebbet ugyanott. 2279

Veszünk disznózsirt szalonnát

2172

és

minden mennyiségben a legmagasabb napi áron

Kanitz és Leipnicker,
Millettyeva u. 43. Telefonszám 27.

A közelgő ünnepek alkalmából fedezze szükségletét

Velizar S. Paunović

rőfös- és divatárkereskedésben V. Beeskerek, Aleksandrova u.
Interurban-telefon 13.

Legszolidabb bevásárlási forrás! Ritka alkalom!

Nagyobb mennyiségű és legjobb minőségű

rőfösárut érkeztek, melyeket míg a készlet

tart, a legjutányosabb árban árusít ki.

December 31-ig leszállított árak!

Nagy választék

különösen francia és angol szövetekben férfiruhára és felöltőre, női utcai és utazókosztűmöknek, továbbá Molinóban, grenadinban minden színben, markizet, panama, fullár, batiszt, zefir, szatén, lenvászon, ruhabélés, kendők, barchet, nyersselyem, krepdeszin, taft, gabardin, kamgarn, elegáns asztalterítők, szőnyegek stb.-ben.

Lopokrócok és butorszövetekben, pap'anokban mindenféle színben és szabókellékekben dus választék!

Tekintse meg dusan felszerelt raktáramat és győződjék meg személyesen, hogy üzletemben találja a legjobb árut, a legnagyobb választékban és legolcsóbb áron!

Eladás nagyban és kicsinyben!

1976